

Окремі аспекти міжнародно-правового регулювання праці

Усікова О.В., аспірант кафедри права СумДУ

Науковий керівник – Бурбика М.М., д.ю.н., доц. кафедри права СумДУ

Для регулювання соціально-трудових відносин держава створює систему законодавчої і нормотворчої діяльності. Вона охоплює такі напрямки, як зайнятість, соціальна політика, умови й охорона праці, тощо [9, с. 74].

У ст. 9 Конституції України зазначено, що діючі міжнародні договори, згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою, є частиною національного законодавства України [5].

Міжнародно-правове регулювання праці – це встановлена міжнародними договорами (актами) система стандартів щодо регулювання праці, яку держави, які ратифікували міжнародні договори, використовують їх в національному законодавстві. Спеціалізованими суб'єктами міжнародно-правового регулювання праці є ООН та Міжнародна Організація Праці, а також до суб'єктів можна віднести різні об'єднання: Європейський Союз, Рада Європи [9, с. 75].

Деякі аспекти міжнародно-правового регулювання розглядалися такими науковцями, як: І.Я. Кисельов, С.А. Іванов, Н.Б. Болотіна, В.В. Жернаков, Р.З. Лівшиц та іншими.

Як зазначає І.Я. Кисельов, у трудовому праві багатьох країн з'явилися зовнішні запозичення на підставі трансплантації фрагментів або навіть цілих інститутів права іноземних держав, імплементації у національне право міжнародних конвенцій [4, с. 7].

Вважається, що сучасне розуміння міжнародно-правового регулювання праці сформував С.А. Іванов, який вважав його різновидом міжнародного захисту прав людини та називав інститутом сучасного міжнародного права [3, с. 59].

На думку Н. Б. Болотіной, міжнародно-правове регулювання праці становить собою регламентацію за допомогою міжнародних угод відносин щодо застосування національної праці, поліпшення її умов, охорони праці, захисту індивідуальних і колективних інтересів працівників, і окреслює галузь міжнародного права – міжнародне трудове право [1, с. 149].

На сьогоднішній день Міжнародна Організація Праці (МОП) – є однією із спеціалізованих установ ООН, яка ухвалила 189 конвенцій та 202 рекомендації. Метою діяльності МОП є поліпшення умов праці і життя через ухвалення конвенцій та рекомендацій, у яких встановлюються мінімальні норми щодо: заробітної плати; робочого часу; умов зайнятості; соціального забезпечення; тристоронньої співпраці; соціально-трудових відносин.

Практично всі напрямки, що складають основу трудових відносин, національне українське законодавство гарантує не менш широкі права громадянам – суб'єктам трудових відносин, чим ті, котрі зафіксовані в актах міжнародного права.

Багато міжнародних правових актів лише декларують право трудящих на щорічну оплачувану відпустку. Наприклад, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (підписаний у Нью-Йорку 19 грудня 1966 р.) визнає право кожного на справедливі і сприятливі умови праці, включаючи, зокрема, оплачувану періодичну відпустку [6].

Європейська Соціальна Хартія (прийнята в Турині 18 жовтня 1961 р.) передбачає надання як мінімум двотижневої щорічної оплачуваної відпустки [2].

При цьому ст. 6 Закону України «Про відпустки» вказує наступне, що щорічну оплачувану відпустку для всіх найманих робітників незалежно від ступеня зайнятості і від того, чи є робота основною чи здійснюється за сумісництвом, тривалістю не менш 24-х робочих днів, що значно перевищує термін, визнаний міжнародними нормативними актами мінімальним [7].

Необхідно зазначити, що ряд положень українського національного законодавства, що регулює трудові відносини, тією чи іншою мірою не відповідає нормам міжнародного трудового права, дія яких поширюється на Україну. Наприклад, по виплатах заробітної плати в натуральній формі.

Стаття 4 Конвенції МОП № 95 «Про охорону заробітної плати» (прийнята в Женеві 1 липня 1949 р.), ратифікована Україною, проголошує:

Законодавство країни, колективні договори й арбітражні рішення можуть дозволити часткову виплату заробітної плати натурою в тих галузях промисловості чи професіях, де така виплата є звичайною чи бажаною; виплата заробітної плати у вигляді спиртних напоїв, у тих

випадках, коли дозволяється часткова виплата заробітної плати у вигляді допомоги натурою, приймаються відповідні міри для забезпечення того, щоб:

а) подібного виду допомоги були придатними для особистого споживання працюючим чи його родиною і приносили йому відповідну користь;

б) така видача становила справедливу і розумну вартість.

Практика виплати заробітної плати в натуральній формі, тобто фактично тією продукцією, що виробляється на даному підприємстві, як і раніше, досить широко поширена в Україні [8, с. 78].

Отже можна зробити висновок, що існує необхідність вирішення питань, які виникають в сфері регулювання праці за допомогою застосування норм міжнародного права. Існує багато поглядів щодо визначення поняття міжнародно-правового регулювання праці, але вважаю доцільним зазначити наступне поняття «міжнародно-правового регулювання праці» – це застосування міжнародно-правових норм в сфері регулювання праці.

Література:

1. Болотіна Н.Б. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудова відносин / Н.Б. Болотіна // Право України.–2001. – № 4. – с.149.
2. Європейська Соціальна Хартія: ратифікація від 14.09.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062.
3. Жернаков В.В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудова відносин / В.В. Жернаков // Право України. – 2001. – № 4. – с. 59.
4. Кисельов І.Я. Порівняльне та міжнародне трудове право: Підруч. для вузів / І.Я. Кисельов. – М., 1999. – 362 с.
5. Конституція України: за станом на 12.04.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: ратифікація від 19.10.1973 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
7. Про відпустки: Закон України: станом на 09.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>.
8. Трудове право України: Навч. посіб. \ За заг. ред. Теліпко В. Е.: – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 456 с.
9. Трудове право України: підручник / Ред. Н.Б. Болотіна, Г.І. Чанишева. – К.: «Знання», 2001. – 564 с.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства : матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 74-76.